

Кадала В. В.,

к. ю. н., доцент,

завідувач кафедри господарсько-правових дисциплін

Донецького юридичного інституту МВС України

Хайлова Т. В.,

к. н. держ. упр., доцент,

доцент кафедри господарсько-правових дисциплін

Донецького юридичного інституту МВС України

Гузенко О. П.,

к. е. н., доцент,

доцент кафедри господарсько-правових дисциплін

Донецького юридичного інституту МВС України

ОСУЧАСНЕННЯ СИСТЕМИ ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Фінансова безпека діяльності суб'єктів господарювання вважається доволі пріоритетною складовою економічної безпеки. Разом з тим, більшість представників підприємницького сектору вважають, що серед різних видів безпеки діяльності недостатньо визначати лише пріоритетність фінансової безпеки, а перш за все доцільно окреслити її зміст з позиції оцінювання та спрогнозувати межі її впливу на загальний розвиток суб'єкта.

Ми вважаємо на першому етапі кожен суб'єкт господарювання незалежно від форми, виду та масштабів діяльності має визначитися з тією межею діяльності, яка має окрас безпеки. У нашому випадку має місце прогноз величини не лише отриманого прибутку в майбутньому, а саме критерій результативності діяльності взагалі.

Науковці зазначене явище у фінансово – економічній діяльності представників підприємницького сектору вважають рівнем рентабельності (прибутковості) діяльності. Ми вважаємо даний критерій в сучасних умовах господарювання має доповнюватися процесом оцінювання визначеного критерію кількісним методом оцінювання економічного ризику. Такий підхід на нашу позицію сприятиме розробці більш реалістичного прогнозу майбутнього розвитку суб'єкта господарювання. Перш ніж запропонувати методологічну основу для оцінювання рівня фінансової безпеки суб'єкта господарювання звернемося до визначення критерію рентабельності та нагадаємо метод кількісної оцінки економічного ризику.

Так, з позиції дефініції «рентабельність» К. Н. Параскан [1] обґрунтовує твердження стосовно того, що «...це найважливіший узагальнюючий показник оцінки економічної ефективності господарювання, що характеризує рівень його дохідності, або прибутковості, за певний період». Науковець пропонує під терміном «рентабельність» у загальному сенсі розуміти прибутковість, оскільки він виник від слова «рента», що буквально означає «дохід».

В свою чергу Г. М. Вінокуров [2] вважає, що рентабельність повніше, ніж будь-який інший показник, відображає кінцеві результати діяльності і тому використовується як основний критерій визначення доцільності витрат, раціональності організації виробництва, ефективності використання трудових та матеріальних ресурсів, швидкості обороту коштів, позикової політики і т. д. [2].

Ми вважаємо даний критерій варто визначати з позиції фінансової безпеки, яка останнім часом супроводжує майже всі управлінські рішення суб'єктів господарювання. У зв'язку з цим пропонуємо розуміти критерій оцінювання «рентабельність» як результативний критерій оцінювання фінансової діяльності підприємства з урахуванням сегменту безпеки. Такий підхід розкриття змістовності показника, ми вважаємо має наступні переваги.

По – перше, враховано позицію результативності оцінювання всієї фінансової діяльності суб'єкта господарювання.

По – друге, підкреслюється тісний взаємозв'язок між оцінкою результативності діяльності та сегментом безпеки, який присутній у фінансовому сегменті. Наступним кроком дослідження є метод кількісної оцінки економічного ризику.

Як вважає Л. І. Донець [3] змістовність понятійної категорії «ризик» включає результат невизначеності майбутнього, потенційна загроза втрати частини своїх ресурсів, недоотримання доходів або появи додаткових витрат або можливість здобуття значної вигоди в результаті здійснення підприємницької діяльності в умовах невизначеності.

Ми вважаємо з позиції оцінювання результативності діяльності суб'єктів з урахуванням рівня безпеки понятійна категорія «ризик» має також дещо змінити власну характеристику.

У системі визначення рівня фінансової безпеки пропонуємо визначати понятійну категорію «ризик» як сегмент впливу на результативність діяльності суб'єктів господарювання у відповідності до рівня існуючої економічної безпеки.

З цього приводу І. О. Башинська, А. О. Валянська та Г. І. Гомонюк [4] звертають увагу на те, що «прибутковість компанії неможлива без ризиків, тож підприємства мають спрямовувати свої дії для їх зменшення. Це можна зробити

за допомогою підходу мінімального ризику». Вчені вважають, що його сутність полягає в тому, що при мінімальному ризику з усіх існуючих можливих випадків обирається той, що дає очікуваний або максимальний прибуток. У нашому випадку питання варто поставити не з позиції прибутку, а з позиції рентабельності (прибутковості).

При цьому враховуючи той факт, що розглядається проблема оцінювання рівня фінансової безпеки виникає необхідність перегляду методичного підходу до його вирішення.

На першому етапі, ми вважаємо, варто підсилити понятійний апарат даного процесу шляхом введення дефініції «оціночний сегмент фінансової безпеки». Пропонується наступна змістовність даної дефініції: критерій оцінювання результативності фінансової діяльності суб'єкта господарювання з врахуванням сегменту економічної безпеки та існуючого рівня економічного ризику. Зазначене комплексно охоплює систему оцінювання рівня фінансової безпеки суб'єкта господарювання так, як враховує всі елементи оцінювання.

З метою оцінювання рівня фінансової безпеки суб'єктів господарювання пропонується наступний алгоритм:

$$K_{\tau}(\varphi\beta) = \Sigma \{ R(dcg); K_w; K_b \},$$

де $K_{\tau}(\varphi\beta)$ – коефіцієнт фінансової безпеки суб'єкта господарювання;

$R(dcg)$ – рентабельність діяльності суб'єкта господарювання;

K_w – коефіцієнт варіації (ризик);

K_b – коефіцієнт рівня економічної безпеки.

Враховуючи вищевикладене доцільно зробити наступні висновки. По – перше, система оцінювання фінансової безпеки підприємств потребує оновлення, враховуючи мінливе середовище ведення бізнесу. По – друге, осучаснення даного процесу вимагає уточнення змістовності понятійних категорій, які є базою оцінювання. По – третє, система оцінювання повинна мати комплексний характер та спиратися на критерії рентабельності, економічного ризику та рівня визначеної економічної безпеки.

Список використаних джерел

1. ПарасканК. Н. Рентабельность предприятия и ее значение в современной экономической практике. Тотальные аспекты инновационных технологий. 2014. № 4. С. 88–91.

2. Винокуров Г. М. Категория рентабельности и ее место при коммерческом расчете в сельскохозяйственном производстве. Известия Байкальского государственного университета. 2006. С. 43–45.

3. Донець Л. І. Економічні ризики та методи їх вимірювання: навч. посіб.
– URL: http://www.dut.edu.ua/uploads/1_1400_92168184.pdf.

4. Башинська І. О., Валянська А. О., Гомонюк Г. І. Управління ризиками як напрям забезпечення конкурентоспроможності підприємств. Молодий вчений. 2019. № 1 (65).С 413-416